
DİLEMMA

Furuğ'un dizelerinden yönetmenin vizörüne

Yazar
Eylem ÖZÇİMEN

© Copyright 2023

Bu kitabın, basım, yayın ve satış hakları Akademisyen Kitabevi A.Ş.'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kağıt ve/veya başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz, dağıtılamaz. Tablo, şekil ve grafikler izin alınmadan, ticari amaçlı kullanılamaz. Bu kitap T.C. Kültür Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır.

ISBN

978-625-399-109-8

Sayfa ve Kapak Tasarımı

Akademisyen Dizgi Ünitesi

Kitap Adı

Dilemma

Yayıncı Sertifika No

47518

Editör

Prof. Burak BUYAN

ORCID iD: 0000-0002-3098-6099

Baskı ve Cilt

Vadi Matbaacılık

Yazar

Eylem ÖZÇİMEN

ORCID iD: 0000-0002-4200-4945

Bisac Code

ART057000

DOI

10.37609/akya.2530

Yayın Koordinatörü

Yasin DİLMEN

Kütüphane Kimlik Kartı

Özçimen, Eylem.

Dilemma / Eylem Özçimen, editör : Burak Buyan.

Ankara: Akademisyen Yayınevi Kitabevi, 2023.

210 sayfa.: resim.; 160x235 mm.

Kaynakça var.

ISBN 9786253991098

1. Sinema--Film.

GENEL DAĞITIM

Akademisyen Kitabevi A.Ş.

Halk Sokak 5 / A

Yenişehir / Ankara

Tel: 0312 431 16 33

siparis@akademisyen.com

www.akademisyen.com

ÖNSÖZ

Furuğ Feruhzad şiirlerinden esinlenerek oluşturduğum tez çalışmam, sanatta yeterlik projelerine uygun olması maksadıyla farklı yönlere sahip olması için çaba harcadığım bir süreci oluşturmuştur.

Furuğ şiirlerinin sinema diline aktarılması amacıyla kamera diline uygun bir ritim duygusu yakalamak için sinemanın senaryonun canlandırılması için temel dayanaklar olan: mekân duygusu, zaman-mekân algısı (kronotrop), şiirsel ritim ve karakterlerin özdeşleşmesi gibi konuların projem için en uygun hale gelmesi için filmin gerçeklikten öte bir noktada büyümlü gerçekçiliğe yakın bir his yaratılmak istenmiştir. Minimal sinemanın tüm anlamlarına uyan bu orta metraj çalışma bütçenin azlığı dışında teknik imkânların minimal anlatım olanaklarını en iyi şekilde gerçekleştirmesi anlamında da bir denemedir.

Çünkü minimal sinemanın tanımı en çok gerçekliği minimal bir anlatım tarzıyla yani sadelik ve zen duygusuna yakınlıkla ifade edebilmektir. Zen hayatın içindeki sadeliği ve akışın güzelliğini bundan doğan döngüsellığı ele almaktayken minimal sinemada hayatın sadeliğine uygun bir anlatım tarzını amaç edinir.Şiirsel bir anlatım tarzı için de hayatın içinden ve doğal bir anlatım tarzı gerekmektedir, hayatın içindeki her an farklı bakan bir göz için şiirseldir, o yüzden film diline uygun bir şekilde aktarırken de bu anları film diline çevirmenin gerekliliğine inanmaktayım.

Edebi diyalogların senaryodaki fazlalığı düşünülerek şiirsel atmosfer yaratabileceğimiz tarihi mekânlar, harabe evler, boş sokaklar v.b yerler tercih ederken daha çok fotoğraf diline uygun bir anlatıma yönelmem daha görüntüsel bir dili tercih etme tercihime dayanmaktadır. Furuğ şiirlerinden ele alınım ‘Soğuk mevsimin başlangıcına inanalım’ ve ‘Bahçe için kimse üzülüyor’ şiirleri imgesel yanlara sahiptir bu şiirlerin senaryoyu da çok değiştirmeden filme aktarılması için çekim mekânlarındaki ayrıntılar ön plana çıkarılmıştır. Örneğin harabe bir evde mumlar ile ortam daha şiirsel bir havaya büründü-

Önsöz

rülürken, surlar içerisindeki zaman anlatımını destekleyen cep saati ve bunu çeşitli yaşlardaki kişilerle bağlantısı, zamanın geçişi ve mekânların hep kalıcı olduğuna dair imgesel bir anlatım için kurulmuştur.

Şiirsel ritim için ise kameranın durağanlığı ve ortamın atmosferine uygun sakinliği ön plana çıkarılmıştır, bir tek kız çocuğunun ormandaki kaybolma sahnesi için korku efektlerine ihtiyaç duyulmuş ve o bölüm için de şiir ve şiirsel duygular ve bağlantılı hikâyelerin bir yandan da korkutucu bir esrara sahip olabileceği fikri oluşturulmuştur. Bu anlamda da filmin ortalarındaki bu bölüm bir tür yabancılaştırma duygusu gibi filmdeki durağanlığa dışarıdan bakmamıza neden olmaktadır.

Filmde olağanın dışında bir çaba ile beni destekleyen başta görüntü yönetmeni Kenan Can Erten, kurgu yönetmeni Selçuk Mutlu, görüntü yönetmenliği ve ilk kurguda büyük bir özveri gösteren Ömer Oranlı olmak üzere bütün oyuncu arkadaşlarıma, teknik anlamda ya da oyunculuk yaparak beni destekleyen öğrencilerime, seslendirme yapan İranlı görüntü yönetmeni Saeed Nasiri 'ye, Ali Tufan'a ve özellikle de her sıkıntıya düştüğümde filmim konusunda cesaret veren başta İlke Kaya ve Yrd. Doç. Özden Toprak'a ve Yılmaz Temel'e teşekkür ederim.

Tabi ki kalben teşekkürüm Furuğ Feruhzad ve annemedir, ikisi de bana şiirlerin en büyüğü dünyasını sunmuş ve şiirlerime, yazılarıma ilham olmuş, hayatta büyük bir çabayla, isyanla, cesaretle ve kendine has bir şekilde durmam gerektiğini anlatmışlardır. Bir başka âlemde olan annemin yazdığım her şeyi, ürettiğim her anı gülümseyerek izlediğini görerek ona teşekkürlerimi sunuyorum. Rüyalar, filmler ve şiirlerin dizeleri ve yaşamın şiirsel akışını algılayan bir kavrayışım olmasaydı böylesi zor ve güzel bir şiirsel yolculuk içerisinde de olmayacaktım o yüzden ilham veren her ana da teşekkürler ediyorum.

Ve danışmanım Prof. Burak Buyan, Prof. Oğuz Makal, Doç. Dr. Selma Köksal başta olmak üzere filmimi izleyen ve değerlendiren hocalarıma da teşekkürü bir borç bilirim.

'Dünya sevmek için çok küçük' diyen Furuğ 'un karanlık tüm zamanlara çığılığı olan şiirleri bu tarzda bir film ile minimal anlamda hayat bulmuştur umudumuz daha büyük işler de üretimlerin olması ve sanatın bir çığılık olarak isyanla dünyayı güzelleştirmesidir.

İÇİNDEKİLER

Giriş.....	1
------------	---

Bölüm 1

Tema	5
1.1. Örnek Filmler ve Literatür Taraması.....	7
1.1.1. Tarkovsky İlham Filmleri.....	7
1.1.2. Zerkalo (Ayna), 1975	13
1.1.3. Kurban, 1986.....	20
1.1.4. Gece Yarısı Sokakta Tek Başına Bir Kız, 2014.....	26
1.1.5. Sen Aydınlatırsın Geceyi, 2013	31

Bölüm 2

Yapım Öncesi.....	37
2.1. Konu	37
2.2. Sinopsis	38
2.3. Treatman.....	38
2.4. Senaryo.....	40
2.5. Storyboard	52
2.6. Mekân Çekimleri Örnek Fotoğraflar	81
2.7. Oyuncu Çekimleri Örnek Fotoğraflar	87
2.8. Senaryo Analizi	90

Bölüm 3

Yapım	97
3.1. Filmin Prodüksiyon Aşamalarında Yapılan Çalışmaların Özeti.....	97
3.2. Kamera Kullanımı ve Kamera Kullanımı ile Yaratılan Anlam.....	99

İçindekiler

3.3. Film Çekiminde Kullanılan Ekipman Listesi.....	101
3.4. Filmde Kullanılan Aydınlatma Teknikleri ve Yaratılan Anlam.....	102
3.5. Filme Ait Bütçe	105
Bölüm 4	
Kurgu ve Şiirlere Göre Düzenlenen Kurgu Bölümleri.....	109
4.1. Onat Kutlar ve Celal Hosrovsahi Sandal Sahnesi Kurgusal Anlam.....	109
4.3. Bahçe İçin Üzülüyorum Şiiri ve Sur, Mezarlık Sahnelerindeki Kurgusal Anlam	113
4.3. Soğuk Mevsimin Başlangıcına İnanıyorum Şiiri ve Balat, Eyüp Sahnelerindeki Kurgusal Anlam	117
4.4. Renk Düzenlemesi.....	121
4.5. Kullanılan Ses ve Müzik Tasarımı	122
Bölüm 5	
Oyuncu Kadrosu	125
Bölüm 6	
Afiş.....	129
Bölüm 7	
Set Fotoğrafları.....	131
Bölüm 8	
Filmin Alt Metninin İncelenmesi	143
8.1. İçerik Çözümlemesi.....	143
8.2. Kadın, Edebiyat ve Sinema Üçgeninde Kadının Rolü ve Furuğ Ferruhzad.....	145

İçindekiler

8.3. Büyülü Gerçekçilik Akımı ve Filmin Okuması.....	164
8.4. Filmde Geçen Kişiler.....	168
8.4.1. Furuğ Ferruhzad	168
8.4.2. Celal Hosrovşahi	178
8.4.3. Onat Kutlar	180
8.5. Dilemma Filminin Çekim Öncesinde Araştırılan ve İlham Alınan Film Türleri ve Zen	185
Sonuç	197
Kaynaklar	201
Özgeçmiş	202

KAYNAKLAR

- Yaralarım Aştandır, Furuğ Ferruhzad, Çev.HaşimHüsrevşahi, Totem Yayıncılık , Mayıs 2015
Furuğ'un Öyküsü, Celal Hosrovşahi, Çev.CelalHosrovşahi, Onat Kutlar, Handan Yalvaç, Can yay. 1991
- Bir kadının hayatından 24 saat, Stefan Zweig, Çev.İlknur Özdemir, Kırmızı Kedi yay., May.2015
İran Sineması, Hamid Dabaşı, Çev. Barış Aladağ, Begüm Kovulmaz, Agora Kitaplığı, Kasım 2004
- Unutulmuş Kent ve Çeviri Şiirler, Onat Kutlar, YKY yayınları, Mayıs 1999
- Kadın, İslam ve Sinema, Gönül Dönmez Colin, Çev. Deniz Koç, Agora Kitaplığı, şubat 2006
- Sinematografi Üzerine Düşünceler, Kuram ve Uygulamalar, Zaur Mükerrrem, Ayrıntı Yayınları, 2012
- Sinemada Kadın Psikolojisi, Uzm. Psk. Tarık Solmuş, Doruk Yayınları, 2015
Andrey Tarkovski, Sean Martin, Kalkedon Yayınları, 2011
- Üğüden, Dilek, (2017). <http://listelist.com/furug-ferruhzad/> adresinden 10.06.2017 tarihinde alındı
- <http://www.cagdasses.com/guncel/30746/furug-ferruhzad-kimdir> <http://film.iksv.org/tr/arsiv/haberarsivi/p/1/853> www.global.britanicca.com <http://film.iksv.org/tr/arsiv/haberarsivi/p/1/853>